

Oponentský posudek diplomové práce

Soňa Hoffmannová: Odras haute couture v českých zemích. Fakulta humanitních studií UK, Praha 2014, 114 str.

Předložená diplomová práce Soni Hoffmannové představuje zdařilý pokus postihnout odraz *haute de couture* v českých zemích. Vhodně poukazuje na vztah českých krejčí k módním trendům působícím v Čechách a dále k nastupující konfekci. Především, že jisté módní vlivy se projeví rovněž v případě národního oděvu a stejnokrojů národních gard let 1848 a 1849. Vedle krejčích v té době i později vystupovali též samostatní zhotovitelé klobouků, kloboučníci. Hodí se dodat, že „vysokou krejčovinu“ netvořily pouze vlastní oděvy, ale módním trendům podléhaly též doplňky (zmiňované klobouky, kabelky, šperky apod.). Právě doplňky přispívaly k dotváření celkového vysokého stylu, luxusu a náležitosti dojmu.

Je chvályhodné, že se v závěrečné práci objevují úvahy o vztahu české společnosti a módy, a to i na základě primárních zdrojů. Autorka ve svém bádání uplatnila zatím neutříděné archivní prameny k činnosti společenstva pražských krejčí. Nápaditě jsou využity také dobové módní časopisy, encyklopedie a další písemnosti například k objasnění dobového pojmu módy, popřípadě představy o tom, co móda je.

Diplomová práce je koncipována tak, že po vstupních teoretických částech následuje v poslední čtvrtině textu analýza dat získaných studiem pramenů. Kapitoly a podkapitoly na sebe organicky navazují a nazývají se takto: Charakteristika druhé poloviny 19. století v českých zemích (s. 16 – 30), Teorie módy (s. 31 – 45), Česká společnost a její vztah k módě (s. 46 - 74) a Český krejčí a francouzská haute de couture (s. 75 – 99). Právě v poslední kapitole spočívá skutečný přínos práce Soni Hoffmannové. Objevují se tu neznámá fakta a upozorňuje se na různé souvislosti. Přitom se vhodně uplatňují historické sondy k postižení aktivity pražských krejčovských spolků a jednotlivých krejčí, kteří určovaly tón módy a zprostředkovali vlivy z Francie, Anglie a také ze Spojených států amerických.

Metodologicky a teoreticky je předložená práce vhodně fundována, přičemž se opírá o poměrně rozsáhlou bibliografii. Samozřejmě by se daly přidat další bibliografické položky například k sémiologickému pojetí módy a k módě jako komunikaci. Tak by se o slovo hlásil rovněž Roland Barthes, který svůj systém módy opíral o druhotné

prameny v podobě módních žurnálů. Také etnoložka Mirjam Moravcová by měla co říci ke studiu oděvu; nabízí se její publikace *Národní oděv roku 1848. Ke vzniku národně politického symbolu* (Praha: Academia 1986). Moravcová tu mimo jiné za spoluvůrce národního oděvu považuje krejčí.

Lze souhlasit se závěrem autorky diplomové práce, že systém módy v českých zemích kopíroval se zpožděním změny, které se odehrály v západní Evropě. Ovšem kolem poloviny 19. století se objevil národní oděv vázaný na východní vlivy slovanské (polské městské čamary, chorvatská surka apod.). Provozovalo se přitom specifické kutilství, kdy se někdy skládaly dosti nesourodé části oděvu, přičemž důležité byly prýmky, šňůrky a stuhy. Dodávám, že s kutilstvím, brikoláží je třeba počítat rovněž při recepci západních vzorů. V uvedených českých národoveckých snahách hráli důležitou roli rovněž pražští krejčí, kteří postupně stabilizovali své živnosti, a to zejména po roce 1858, kdy byl přijat příslušný zákon.

K předloženému pojednání nemám jako oponent meritorní připomínky nebo výhrady. Po formální stránce práci nelze nic vytknout, neboť se v ní nevyskytují žádné pravopisné chyby. Stylisticky je text v přijatelné míře vyvážený, je přehledný a čtivý.

Celkově lze konstatovat, že Soňa Hoffmannová ve své diplomové práci plně osvědčila schopnost získat relevantní údaje ke zvolené problematice. Prokázala, že umí pracovat ve zvolené oblasti studia a že dokáže získané poznatky interpretovat. Předložená práce je pečlivě provedena jak po stránce metodologické a teoretické, tak i praktické. Protože autorka podala výborný badatelský výkon, práci lze přijmout jako vhodný podklad k obhajobě.

Závěr: Protože diplomová práce vyhovuje náročným kritériím, navrhuji hodnocení známkou v ý b o r ně .

V Praze dne 11.9. 2014

Doc.PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc.